

Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Yaşadıkları Sorunlarⁱ

Hatice KUMCAĞIZⁱⁱ, Rahim DADASHZADEHⁱⁱⁱ, Kamil ALAKUŞ^{iv}

Araştırmanın amacı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sınıf düzeylerine göre yaşadıkları sorunların belirlenmesidir. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin farklı fakülte ve yüksekokullarında eğitim görmekte olan 112 öğrenci ile çalışma yürütülmüştür. Yabancı uyruklu öğrencilerin sorunlarının belirlenmesinde Kılıçlar, Sarı ve Seçilmiş (2012) tarafından geliştirilmiş olan "Uyum Sorunları Ölçeği" uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi için betimsel istatistik testler ve Kruskal Wallis H Testi kullanılmıştır. Analiz sonucunda, yabancı uyruklu öğrencilerin sınıf düzeylerine göre Uyum Sorunları Ölçeği'nin Dil Sorunları, Sosyo-Kültürel Sorunlar, Oryantasyon Sorunları ve Kişisel Sorunları alt boyutlarından elde edilen puanlarda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülürken ($p < .01$), Mali Sorunlar boyutundan elde edilen puanda anlamlı bir farklılık görülmedi ($p > .05$). Araştırmanın sonuçlarına göre 1.sınıf ve ikinci sınıf öğrencilerinin dili algulamakta zorlandıkları ve sorun yaşadıkları, 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin dil becerilerinin zaman içinde daha yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Sosyo-kültürel sorunların sınıf düzeyi yükseldikçe azalmasının nedeni olarak öğrencilerin üst sınıflara yükseldikçe sosyal etkinliklere katılımlarında yabancı dil yeterliliklerinin zaman içinde artmasının etkili olduğu şeklinde ifade edilebilir.

Anahtar Sözcükler: Uluslararası öğrenci, Sınıf düzeyi, Uyum, Uyum sorunları

GİRİŞ

Küreselleşmenin etkisiyle her alanda olduğu gibi eğitimde de değişimler görülmektedir. Bu değişimlerin neticesinde izlenen ortak pazar uygulaması eğitim sürecinde de meydana gelmektedir. Eğitim sürecindeki değişimin önemli bir yönünü yabancı uyruklu öğrenci oluşturmaktadır (Kıroğlu, Kesten ve Elma, 2010). Sovyetler Birliği'nin dağılması ile birlikte bağımsız olan Türk ve akraba toplulukları Türkiye ile kültürel bağlarını güçlendirmek amacıyla çeşitli ülkelerden yükseköğrenim

ⁱ 03-06 Aralık 2015 2.Kıbrıs Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

ⁱⁱ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, haticek@omu.edu.tr

ⁱⁱⁱ Ondokuz Mayıs Üniversitesi, rahim-dadashzadeh@yahoo.com

^{iv} Ondokuz Mayıs Üniversitesi, kamilal@omu.edu.tr

görmek üzere Türkiye'ye gelmektedirler. Bu şekilde Türk dünyası olarak ifade edilen çeşitli ülkelerden gelen öğrencilerin Türk alfabesini farklılıklardan dolayı öğrenmede güçlük yaşamaktadırlar. Alfabenin farklılığından dolayı güçlük yaşanmasının yanısıra öğrencilerin geldikleri ortama uyum sağlamada da güçlük yaşadıkları bilinmektedir (Derman, 2010).

Uyum , kişinin kendi iç dünyası ve etrafındaki bireylerle sağlıklı birliktelikler oluşturabilmesi ve bu birliktelikleri devam ettirebilme becerisine sahip olabilme yeteneği şeklinde ifade edilmektedir. Kişinin kendisini tanıyarak yeteneklerinin bilincinde olması, kendi yeteneklerine güvenmesi, diğer insanlarla etkili iletişim içinde olabilmesi gibi özelliklerine kişisel uyum; aile bireyleri ile ilişkilerinin sağlıklı olması, sosyal ilişkilerin olumlu düzeyde olması, kendi arzu ve gereksinimlerini içinde bulunduğu çevre ile uzlaştırması gibi özelliklerine sosyal uyum; çevrenin isteklerine fert veya grup olarak bireyin kendisini adapte edebilme yeteneğine ise psikolojik uyum denilmektedir (Kılıçlar, Sarı ve Seçilmiş, 2012).

Son zamanlarda çok değişik ülkelerden öğrenim görmek üzere Türkiye'ye gelen yabancı uyruklu öğrencilerin sosyokültürel ve eğitim sorunları ile birlikte aile ve yurt özlemi, sağlık sorunları, iletişim sorunları, barınma gereksinimleri ve içinde buldukları çevreye uyum sağlayama konusunda sorunlar yaşamaktadırlar. Bilindiği gibi her bir birey sahip olduğu toplumdan farklı bir toplumun sosyokültürel davranışlarını ve yaşadığı kültürünü içselleştirerek davranışa dönüştürmekte zorlanmaktadır. Bireyin farklı bir topluma uyum sağlayabilmesi ve toplumun beklentilerine uyum sağlayabilmesi için zaman geçmesi gerekmektedir. Kültürel yapıları, inanç ve değer yargıları farklı öğrencilerin yeni ülkedeki yaşamı kabullenme süreçlerinin uzun olması onların psikolojik sağlık ve bireysel başarılarını olumsuz etkileyebileceği söylenebilir (Özçetin, 2013).

Üniversitelerin öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu bireylere ilişkin izlenimleri sözcük olarak değiştirilmiş ve "yabancı öğrenci" ifadesi "uluslararası öğrenci" şeklinde ifade edilmiştir. Çeşitli ülkelere ait öğrencilerin konumunun "yabancı" kelimesinin taşıdığı "öteki, diğer" anlamlarına karşın, bu öğrencilerin üniversitenin "uluslararası" kimliğine yaptığı katkı ön plana çıkarılmaya başlanmıştır. Ayrıca, uluslararası öğrencilerin artan sayısı ile birlikte üniversitede yaşam durumlarının tespiti ve olası sorunlarının giderilmesi için önleyici çalışmalara duyulan gereksinimler ön plana çıkmıştır (Özkan ve Güvendir, 2014). Bu nedendir ki bundan sonra metnin ilerleyen bölümlerinde "yabancı uyruklu" yerine "uluslararası" kelimesi kullanılmıştır.

Teknolojinin hızla gelişmesiyle birlikte eğitim hareketliliğinde de gelişmeler meydana gelmiştir. Bunun beraberinde yurt dışında eğitim görmek isteyen bireylerin kendilerince cazip gördükleri ülkelere olan ilgilerinde yoğun artışlar görülmeye başlamıştır. Bu nedendir ki her geçen yıl, farklı ülkelerden çok sayıda öğrenci öğrenimlerini sürdürmek ve geliştirmek için gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelere giderek o ülkelerin eğitimlerinden yararlanmakta, dil öğrenmekte ve farklı kültürleri tanımaya çalışmaktadırlar. Gerçekte bu durum çok eskilere dayanmaktadır. Ortaçağdan itibaren birçok yabancı akademisyen ve öğrencilerin ilgisi diğer ülkelerdeki üniversiteler çekmiştir. Bu ilgi çağdaşlaşma ile birlikte giderek artmış zamanla günümüzdeki göçebe bilgin geleneği yaygın bir şekilde görülmeye başlanmıştır (Huxur vd., 1996).

Son yıllarda öğrenci dolaşımı Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve İngiltere gibi ülkelere gelir getiren önemli bir pazar haline almıştır. Amerika'da 2000 yılında yapılan bir araştırmaya göre yükseköğrenim gören uluslararası öğrencilerin Amerikan ekonomisine olan katkısı ilk beş sıralara doğru artmıştır (Dreher, 2010; Kiroğlu, Kesten ve Elma, 2010). Benzer şekilde 78 ülke için veri paneli kullanılarak 1971-2001 dönemi boyunca ülkedeki göç modelleri üzerinde Amerika'ya olan uluslararası yabancı öğrenci girişinin etkilerini incelenmiştir. Araştırma sonuçları, öğrencilerin sermayeleri daha sonraki göçlerin önemli bir belirleyicisi olduğunu göstermiştir. Ölçülen ilişki öğrencilerin sayısında 0.94% ile 10% bir artış göstermektedir. Dreher (2010), bu öğrenci akışının Amerika birleşik devletine önemli bir beyin kazanımını sağladığını ifade etmiştir.

Eğitim sürecindeki bu hareketlilik ile birlikte üniversite öğrencileri aynı ülke içinde farklı bir kente gittiklerinde bile bazı sorunlarla karşı karşıya gelirken öğrenimleri için başka ülkelere gittiklerinde daha fazla uyum sorunları yaşayabilecekleri Traş ve Güngör (2011) ve Mori (2000)'nin çalışmalarında belirtilmektedir. Benzer şekilde Ginter ve Glauser (1997), çalışmalarında da tüm kolej ve üniversite öğrencilerinin içinde buldukları eğitim ve sosyal ortamlara uyum sağlamaları gerektiği belirtilmektedir. Onlara göre her öğrencinin karşılaşabileceği normal gelişimsel kaygıların yanısıra uluslararası öğrenciler, kültürel uyum ihtiyaçları nedeni ile ek stres yaratıcı faktörlerle de karşılaşabilirler. Bunların arasında olan dilsel, akademik, kişilerarası, finansal ve içsel sorunlardan kaynaklanan zorluklar, uluslararası öğrenciler için eşsiz stres kaynağı oluşturmaktadırlar (Mori, 2000). Eğitim gördüğü ülkenin kültürüne alışmaya çalışan öğrencilerin adaptasyon sürecinde oluşan bu stres, kültürleşme stresi olarak adlandırılır. Bu evrede uluslararası öğrencilerin yeni bir kültüre uyum sağlamalarının yanı sıra, yeni bir eğitim ve sosyal çevreyle de uyum sağlamaları beklenmektedir (Lee, Koeske ve Sales, 2004). Kültürleşme, uluslararası öğrencilerin ev sahibi ülkenin kültürü ile tamamen aşına olmaları ve bütünleşmiş olmaları için geçmeleri gereken süreç, yeni kültürel ve sosyal ortama uyum olarak açıklanmıştır (Berry,1992).

Öğrenci alımı için 2010 yılına kadar Ölçme Seçme ve Yerleştirme Merkezi'nin merkezi olarak yaptığı Yabancı Öğrenci Sınavı (YÖS) 2010'dan itibaren her bir üniversite kendisi yapmaktadır. Bu şekilde her üniversitenin kendi sınavını yapması bu konudaki rekabeti artırarak üniversitelerin yurt dışı tanıtım çalışmalarına ağırlık vermesini sağlamıştır. Günümüzde YÖS Türkiye'deki 169 üniversitede uygulanmakta ve bu şekilde yabancı öğrenci kabulü yapılmaktadır (Coşkun, 2014).

Türkiye üniversiteleri yerleşkesinde uluslararası öğrencilerin nüfusu gittikçe artmaktadır. Türkiye kolej ve üniversiteleri, uluslararası öğrencilere kapılarını açtığından beri onların sayısı artmaya devam etmektedir. Türkiye'de 2014-2015 eğitim öğretim döneminde toplam 2.178 uluslararası öğrencinin önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim gördükleri belirtilmektedir (<https://istatistik.yok.gov.tr>). Türkiye'de sayıları giderek artan uluslararası öğrencilerde barınma, ekonomik ve kültürel etkileşim gibi birtakım sorunlar görülmektedir (Can, 1996). Bu nedenledir ki her ne kadar eğitim amaçlı yoğun öğrenci dolaşımı ülkeler açısından bir gelir kaynağı olarak algılanırken beraberinde öğrencilerin gittikleri ülkeye uyum sağlayabilmelerine yönelik etkinliklerin yapılması inkâr edilemez bir gerçek olarak kabul edilmesi gerekmektedir (Özkan ve Güvendir, 2014).

Alanyazın incelendiğinde Türkiye'de olduğu gibi dünyada da uluslararası öğrenciler eğitim için gittikleri ülkelerde bazı sorunlar yaşamaktadırlar. Bu sorunlar arasında dil zorlukları nedeniyle gittikleri fakültelerde akranları ile iletişim kuramama ve akademik başarısızlık, stres, anksiyete, izolasyon ve yalnızlık, kültür şoku, mali zorluklar, uygun konaklama yetersizliği, günlük yaşamda adaptasyon eksikliği şeklinde belirtilmektedir (Wu vd., 2015). Bilindiği gibi uluslararası öğrencileri farklı bir ülkede ve kültürde okumak ve yaşam sürdürmek, bireyi öz kültürü ile yaşadığı toplumun kültürü arasında bir ikilemde bırakabilmektedir. Kültür olgusunun insan yaşamının her alanına etkisinin bulunması, uluslararası öğrencilerin derste, toplumda ve ikili ilişkilerde sorun yaşamasına neden olabilmektedir. Özellikle dil ve inanç farklılıkları uyum sorununun en belirgin ortaya çıktığı alanlar olarak kabul edilmektedir. Öte yandan bu öğrencilerin Türkiye'de yaşadığı en önemli sorunlardan bir diğeri de barınmadır. Bu sorun, aynı zamanda ekonomik durum ile de ilgilidir. Devlet yurtlarında yeterli kontenjan bulunmaması, özel yurtların ise pahalı olması özellikle sosyo-ekonomik düzeyi zayıf olan yabancı öğrencileri aynı ülkeden arkadaşlarıyla birlikte kalmaya yöneltmektedir. Bu durum, yabancı öğrencilerin hedef kültürü yeterince tanınmasında bir engel olabilmektedir (Coşkun, 2014).

Üniversite öğrencileri, kendi ülkelerinde bile buldukları şehirden başka bir şehirde eğitimlerini sürdürürken bir takım sorunlar yaşamaktayken (Sertbaş, Çuhadar ve Demirli, 2004) başka bir ülkede eğitimlerini sürdürürlerken uyum zorlukları bakımından risk teşkil edebilecek farklı akademik ortam, stres, düşük sosyal destek gibi sosyo-kültürel bazı sorunlar yaşayabilmektedirler (Traş ve Güngör, 2011; Zhang ve Goodson, 2011). Bu durumun öğrencilerin akademik anlamda kapasitesine ulaşmasını olumsuz yönde etkileyebileceğini düşündürmektedir.

Ondokuz Mayıs Üniversitesi 1385 uluslararası öğrencisi ile Türkiye üniversiteleri arasında, uluslararası öğrencilerin en çok tercih ettikleri üniversiteler arasında yer almaktadır. Bu nedendir ki Ondokuz Mayıs Üniversitesi bünyesinde eğitimlerini sürdürmek amacıyla gelen uluslararası öğrenciler ile hâlihazırda öğrenimini sürdüren uluslararası öğrencilerin adaptasyonu, psikososyal ve kültürel alandaki gereksinimlerin karşılanması ve bu alanlarda karşılaşılan problemlerin ortadan kaldırılması ve önlenmesi için Ondokuz Mayıs Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Birimi kurulmuştur (<http://uib.omu.edu.tr>).

Bu kapsamda değerlendirildiğinde öğrenimlerini sürdürmek üzere Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ne gelen uluslararası öğrencilerin sınıf düzeylerine göre ne tür sorunlar yaşadıklarını araştırmanın anlamlı olacağı düşünülmüştür. Bu amaçla “Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki uluslararası öğrencilerin sorunları, sınıf düzeylerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermekte midir?” şeklinde araştırmanın problem cümlesi belirlenmiştir. Bu probleme ilişkin aşağıda sunulan alt problemler oluşturularak yanıt aranmaya çalışılmıştır:

1. Uluslararası öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe, dil sorunları azalmakta mıdır?
2. Uluslararası öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe, sosyo-kültürel sorunları azalmakta mıdır?
3. Uluslararası öğrencilerin sınıf düzeylerine göre mali sorunları arasında anlamlı fark bulunmakta mıdır?
4. Uluslararası öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe oryantasyon sorunları azalmakta mıdır?
5. Uluslararası öğrencilerin sınıf düzeylerine göre kişisel sorunları arasındaki ilişki anlamlı mıdır?

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini, Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde 2013-2014 öğretim yılının güz yarıyılında eğitimlerini sürdüren 1385 uluslararası öğrenciler oluşturmaktadır. Bu öğrencilerden tesadüfi örnekleme yoluyla seçilmiş 31 kız (%27.7), ve 81'i erkek (%72.3) olmak üzere toplam 112 yabancı uyruklu öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Ölçme aracı karşılıklı birebir görüşme yöntemi ile eksik ve hatalı doldurma işlemi olmaması için araştırmacılar tarafından bizzat uygulanmıştır. Görüşmeler yaklaşık olarak 25-30 dakika sürmüştür. Katılımcıların 35'i 15-25 yaş aralığında (%31.1), 61'i 21-25 yaş aralığında (%54.5), 9'u 26-30 yaş aralığında (%8), 7'si 31 ve üzeri yaş aralığında (%6.3) olduğu ve ayrıca 47'sinin 1.sınıf (%42), 32'sinin 2.sınıf (%28.6), 14'ünün 3.sınıf (%12.5) ve 19'unun 4.sınıf (%17) olduğu belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verilerinin toplanmasında, “Kişisel Bilgi Formu” ile Michigan Yabancı Öğrenci Problem Envanteri'nden (Porter 1962, 1977), faydalanılarak Kılıçlar, Sarı ve Seçilmiş (2012) tarafından geliştirilmiş olan “Uyum Sorunları Ölçeği” uygulanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların yaş, cinsiyet, geldiği ülke ve öğrenim görülen bölüm durumlarının belirlenmesi için araştırmacılar oluşturulan kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Uyum Sorunları Ölçeği: Michigan Yabancı Öğrenci Problem Envanteri, Porter tarafından Amerika'daki yabancı uyruklu öğrencilerin uyum sorunlarını tespit edebilmek amacıyla 1962 yılında geliştirilmiş ve 1977'de tekrar incelenerek kullanıma hazır hale getirilmiştir (Porter, 1962, 1977).

Kılıçlar, Sarı ve Seçilmiş (2012) tarafından geliştirilmiş olan “Uyum Sorunları Ölçeği” nin faktör analizi sonucunda ölçeğin “Dil sorunları”, “Sosyo-kültürel uyum sorunları”, “mali sorunlar”, “oryantasyon sorunları” ve “Kişisel sorunlar” şeklinde beş alt boyutu olduğu bulunmuştur. Ölçeğin açıklanan varyansı 70.898, KMO değeri 0.767 olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin faktörler arası korelasyon değerinin 0.000 ile 0.074 arasında olduğu bulunmuştur.

Ortaya çıkan bu beş faktör, toplam varyansın %70.898'ini açıklamaktadır. Ölçek 45 maddeden oluşmaktadır. Her madde için Kesinlikle Katılıyorum (5), Katılıyorum (4), Kararsızım (3), katılmıyorum (2), Kesinlikle Katılmıyorum (1) seçenekleri bulunmakta; puanlama, bu seçeneklerin karşılıkları olan 5,4,3,2,1 puanlar toplanarak yapılmaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırmada toplanan verilerin analizi için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) Windows 21.00 paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini incelemek amacıyla Kolmogorov-Smirnov testi yapılmıştır. Tablonun Asymp. Sig. (Anlamlılık) satırındaki değerlerin istatistiksel anlamlılık hesaplamalarında sınır değeri kabul edilen 0,05'den küçük olması incelenen faktörlerin dağılımlarının normal olmadığını göstermektedir ($p < 0.05$) (Büyüköztürk, 2008). Bu çalışmada yapılan Kolmogorov-Smirnov testine göre; Uyum Sorunları Ölçeği'nin Dil Sorunları alt boyutu ($p = 0.000$; $p < 0.05$), Sosyo kültürel uyum sorunları alt boyutu ($p = 0.000$; $p < 0.05$), Oryantasyon sorunları alt boyutu ($p = 0.002$; $p < 0.05$) ve Kişisel Sorunlar alt boyutu ($p = 0.005$; $p < 0.05$)'nun sınıf düzeyine göre incelenmesi için yapılan analizlerde parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H-testi ile Mann Whitney-U testi kullanılmıştır. Mali Sorunlar alt boyutu ($p = 0.06$; $p > 0.05$)'nun sınıf düzeyine göre incelenmesi için yapılan analizlerde ise parametrik testlerden One-Way Anova Testi kullanılmıştır. Katılımcılara ait tanıtıcı özellikler yüzdelikler ve ortalama değerler ile betimlenmiştir. Analizlerde manidarlık düzeyi $p < 0.05$ şeklinde belirlenmiştir.

BULGULAR

Öncelikle veri toplama aracı ile elde edilen verilerin güvenilirlik ve geçerlik çalışmasının yapılabilmesi için veriler SPSS 21.00 paket programına aktarılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilirliğine bakılmış ve Cronbach-Alpha katsayısı 0.91 olarak belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Araştırmanın faktör analizi için; KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem yeterlilik katsayısı 0.79 ve evren korelasyon matrisinin birim matris olmadığını gösteren Barlett testinin önem olasılığı (0.000) şeklinde bulunmuştur. Açıklanan Varyans: % 69.017; KMO: 0.793; Barlett testi; $p < 0.05$ olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Katılımcılara ilişkin tanımlayıcı özellikler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara ilişkin tanımlayıcı özellikler (n=112)

Geldiği Ülke					
Ülke	n	%	Ülke	n	%
Türkmenistan	21	18,8	Fas	1	0,9
Bangladeş	1	0,9	Filistin	1	0,9
İran	19	17	Libya	1	0,9
Yunanistan	1	0,9	Pakistan	1	0,9
Somali	3	2,7	Endonezya	1	0,9
Lübnan	1	0,9	Arnavutluk	2	1,8
Bulgaristan	1	0,9	Etnopya	1	0,9
Afganistan	7	6,3	Çin	3	2,7
Özbekistan	1	0,9	Tanzanya	1	0,9
Güney Afrika	1	0,9	Kıbrıs	1	0,9
Gana	1	0,9	Kenya	1	0,9
Azerbaycan	24	21,4	Gürcistan	6	5,4
Kosova	1	0,9	Kırgızistan	3	2,7
Hollanda	1	0,9	Suriye	4	3,6
Mozambik	2	1,8			
Öğrenim Görülen Fakülte					
Fakülte	n	%	Fakülte	n	%
Fen-Edebiyat	16	14,3	Mühendislik Fakültesi	13	11,6
Meslek Yüksekokulu	2	1,8	Diş Hekimliği Fakültesi	3	2,7
Spor akademisi	1	0,9	Ziraat Fakültesi	2	1,8
Tıp Fakültesi	37	33,0	İktisat Fakültesi	11	9,8
İlahiyat Fakültesi	6	5,4	Sağlık Yüksekokulu	9	8,0
Eğitim Fakültesi	11	9,8			

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların 21'i Türkmenistan'dan (%18.8), 1'i Bangladeş'den (%.9), 19'u İran'dan (%17), 1'i Yunanistan'dan (%.9), 3'ü Somali'den (%2.7), 1'i Lübnan'dan (%.9), 1'i Bulgaristan'dan (%.9), 7'si Afganistan'dan (%6.3), 1'i Özbekistan'dan (%.9), 1'in Güney Afrika'dan (%.9), 1'i Gana'dan (%.9), 24'ü Azerbaycan'dan (%21.4), 1'i Kosova'dan (%.9), 1'i Hollanda'dan (%.9), 2'si Mozambik'den (%1.8), 1'i Fas'tan (%.9), 1'i Filistin'ten (%.9), 1'i Libya'dan (%.9), 1'i Pakistan'dan (%.9), 1'i Endonezya'dan (%.9), 2'si Arnavutluk'dan (%1.8), 1'i Etnopya'dan (%.9), 3'ü Çin'den (%2.7), 1'i Tanzanya'dan (%.9), 1'i Kıbrıs'tan (%.9), 1'i Kenya'dan (%.9), 6'sı Gürcistan'dan (%5.4.), 3'ü Kırgızistan'dan (%2.7), 4'ü Suriye'den (%3.6) geldiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, öğrencilerin 16'sının Fen-edebiyat fakültesinde (%14.3), 2'sinin Meslek yüksekokulu (%1.8), 1'inin Spor akademisinde (%.9), 37'sinin Tıp fakültesinde (%33), 6'sının İlahiyat fakültesinde (%5.4), 11'inin Eğitim fakültesinde (%9.8), 13'ünün Mühendislik fakültesinde (11.6), 3'ünün Diş hekimliği fakültesinde (%2.7), 2'sinin ziraat fakültesinde (%1.8), 11'inin İktisat fakültesinde (%9.8) ve 8'inin Sağlık yüksekokulunda (%8) öğrenim gördükleri belirlenmiştir.

Araştırmanın birinci alt problemi "Uluslararası öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe, dil sorunları azalmakta mıdır?" şeklinde belirtilmiştir. Öğrencilerin "Uyum Sorunları Ölçeği"nin alt boyutlarından olan Dil Sorunları alt boyutunun toplam puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla uygulanan Kruskal- Wallis H Testi analizi sonuçları Tablo 2'te verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin dil sorunları alt boyutundan aldıkları puan ortalamalarının sınıf düzeylerine göre Kruskal- Wallis H Testi sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
1.sınıf	47	80.15	3	78.618	0.000*	1.sınıf-2.sınıf, 1.sınıf-3.sınıf
2.sınıf	32	60.47				1.sınıf-4.sınıf, 2.sınıf-3.sınıf,
3.sınıf	14	27.57				2.sınıf-4.sınıf, 3.sınıf-4.sınıf
4.sınıf	19	12.63				

Tablo 2 incelendiğinde, öğrencilerin sınıf düzeylerine göre Dil Sorunları alt boyutundaki puan ortalamalarının sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir [$X^2(3)=78.618$; $p=.000$; $p < 0.01$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla grupların ikili kombinasyonları üzerinden yapılan Mann Whitney-U testi sonuçları ve sıra ortalamalarına göre, 1.sınıf ile 2.sınıf ($U=398.500$; $p=0.000$; $p < 0.01$), 1.sınıf ile 3.sınıf ($U=14.000$; $p=0.000$; $p < 0.01$), 1.sınıf ile 4.sınıf ($U=3.500$; $p=.000$; $p < 0.01$), 2.sınıf ile 3.sınıf ($U=38.000$; $p=0.000$; $p < 0.01$), 2.sınıf ile 4.sınıf ($U=9.500$; $p=.000$; $p < 0.01$), 3.sınıf ile 4.sınıf ($U=37.000$; $p=0.000$; $p < 0.01$) arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Sıra ortalamaları dikkate alındığında 1.sınıf ile 2.sınıflardaki öğrencilerin dil sorunlarının 3.sınıf ile 4.sınıflardaki öğrencilerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Araştırmanın ikinci alt problemi "Uluslararası öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe, sosyo-kültürel sorunları azalmakta mıdır?" şeklinde belirtilmiştir. Öğrencilerin "Uyum Sorunları Ölçeği"nin alt boyutlarından olan Sosyo-Kültürel Sorunlar alt boyutunun toplam puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan Kruskal- Wallis H Testi analizi sonuçları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin sosyo-kültürel sorunlar alt boyutundan aldıkları puan ortalamalarının sınıf düzeylerine göre Kruskal- Wallis H Testi sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
1.sınıf	47	74.29	3	28.152	0.000*	1.sınıf-2.sınıf, 1.sınıf-3.sınıf
2.sınıf	32	47.48				1.sınıf-4.sınıf
3.sınıf	14	39.43				
4.sınıf	19	40.26				

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin sınıf düzeylerine göre sosyo-kültürel sorunlar alt boyutundaki puan ortalamalarının sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir [$X^2(3)=28.152$, $p < 0.01$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla

grupların ikili kombinasyonları üzerinden yapılan Mann Whitney-U testi sonuçları ve sıra ortalamalarına göre, 1.sınıf ile 2.sınıf ($U=366.500$; $p=0.000$; $p< 0.01$), 1.sınıf ile 3.sınıf ($U=105.500$; $p=0.000$; $p< 0.01$), 1.sınıf ile 4.sınıf ($U=219.500$; $p= 0.000$; $p< 0.01$) arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Sıra ortalamaları dikkate alındığında 1.sınıftaki öğrencilerin sosyo-kültürel sorunlarının 2.sınıf, 3.sınıf ve 4.sınıflardaki öğrencilerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Yabancı uyruklu öğrencilerin sınıf düzeylerine göre mali sorunları arasında anlamlı fark bulunmakta mıdır?” şeklinde belirtilmiştir. Öğrencilerin “Uyum Sorunları Ölçeği”nin alt boyutlarından olan Mali Sorunlar alt boyutunun toplam puan ortalama ve standart sapma değerlerinde fark olup olmadığı değerlendirilmiş ve sonuçlar Tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4. Öğrencilerin sınıf değişkenine göre mali sorunlar alt boyutundan aldıkları puan ortalama ve standart sapma değerlerinin dağılımı

Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	S
1.sınıf	47	13.957	4.117
2.sınıf	32	14.343	4.680
3.sınıf	14	14.500	4.467
4.sınıf	19	13.000	4.281

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin mali sorunlarının 1.sınıftakilerin ($\bar{X} =13.957$), 2.sınıftaki öğrencilerin ($\bar{X} = 14.343$), 3. sınıftaki öğrencilerin ($\bar{X} =14.500$), 4. sınıftaki öğrencilerin ($\bar{X} =13.000$) olduğu ve gruplar arasında fark olduğu belirlenmiştir. Bu farkın istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olup olmadığını değerlendirmek için yapılan One-Way Anova testi sonuçları Tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5. Öğrencilerin sınıf düzeyine göre mali sorunlar alt boyutuna ilişkin one-way anova testi sonuçları

Değişim Kaynağı	Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Gruplararası	26.286	3	8.762	0.462	0.709
Gruplarıçi	2048.634	108	18.969		
Toplam	2074.920	111			

Tablo 5’de görüldüğü gibi; öğrencilerin sınıf düzeyine göre mali sorunlar alt boyutuna ilişkin One-Way Anova testi karşılaştırılmasını gösteren dağılım incelendiğinde; öğrencilerin sınıf düzeylerine göre mali sorunları arasında bir fark bulunmamıştır (f değeri=0.462, $p=0.709 > 0.05$)

Araştırmanın dördüncü alt problemi “Uluslararası öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe oryantasyon sorunları azalmakta mıdır?” şeklinde belirtilmiştir. Öğrencilerin “Uyum Sorunları Ölçeği”nin alt boyutlarından olan Oryantasyon Sorunları alt boyutunun toplam puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan Kruskal- Wallis H Testi analizi sonuçları Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğrencilerin Oryantasyon Sorunları Alt Boyutundan Aldıkları Puan Ortalamalarının Sınıf Düzeylerine Göre Kruskal- Wallis H Testi Sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
1.sınıf	47	70.70	3	32.059	0.000*	1.sınıf-2.sınıf, 1.sınıf-4.sınıf
2.sınıf	32	56.20				2.sınıf-4.sınıf, 3.sınıf-4.sınıf
3.sınıf	14	56.71				
4.sınıf	19	21.71				

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin sınıf düzeylerine göre Oryantasyon Sorunları alt boyutundaki puan ortalamalarının sınıf düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir [$\chi^2 (3)=32.059$; $p< 0.01$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla grupların ikili kombinasyonları üzerinden yapılan Mann Whitney-U testi sonuçları ve sıra ortalamalarına göre; 1.sınıf ile 2.sınıf ($U=545.000$; $p=0.03$; $p< 0.05$), 1.sınıf ile 4.sınıf ($U=63.000$; $p=0.000$; $p< 0.01$), 2.sınıf ile 4.sınıf ($U=102.000$; $p=0.000$; $p< 0.01$), 3.sınıf ile 4.sınıf arasında ($U=57.500$; $p=0.005$; $p< 0.05$) arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Sıra ortalamaları dikkate

alındığında 1., 2.ve 3.sınıftaki öğrencilerin oryantasyon sorunlarının 4.sınıftaki öğrencilerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Araştırmanın beşinci alt problemi “Uluslararası öğrencilerin sınıf düzeylerine göre kişisel sorunları arasındaki ilişki anlamlı mıdır?” şeklinde belirtilmiştir. Öğrencilerin Uyum Sorunları Ölçeği'nin alt boyutlarından olan Kişisel Sorunlar alt boyutunun toplam puanlarının sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine ilişkin yapılan Kruskal- Wallis H Testi analizi sonuçları Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğrencilerin kişisel sorunlar alt boyutundan aldıkları puan ortalamalarının sınıf düzeylerine göre Kruskal- Wallis H Testi sonuçları

Sınıf Düzeyi	N	Sıra Ort.	sd	χ^2	p	Anlamlı Fark
1.sınıf	47	82.95	3	71.725	0.000*	1.sınıf-2.sınıf,1.sınıf-3.sınıf,
2.sınıf	32	50.61				1.sınıf-4.sınıf
3.sınıf	14	39.54				2.sınıf-4.sınıf, 3.sınıf-4.sınıf
4.sınıf	19	13.50				

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin sınıf düzeylerine göre Kişisel Sorunları alt boyutundan elde edilen puanların anlamlı şekilde farklılaştığı görülmektedir [$\chi^2(3)=71.725$; $p < 0.01$]. Farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla grupların ikili kombinasyonları üzerinden yapılan Mann Whitney-U testi sonuçları ve sıra ortalamalarına göre; 1.sınıf ile 2.sınıf ($U=210.500$; $p=0.000$; $p < 0.01$), 1.sınıf ile 3.sınıf ($U=70.500$; $p=0.000$; $p < 0.01$), 1.sınıf ile 4.sınıf ($U=3.500$; $p=0.000$; $p < 0.01$), 2.sınıf ile 4.sınıf ($U=23.000$; $p=0.000$; $p < 0.01$), 3.sınıf ile 4.sınıf arasında ($U=40.000$; $p=0.000$; $p < 0.01$) arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Sıra ortalamaları dikkate alındığında 1., 2.ve 3.sınıftaki öğrencilerin kişisel sorunlarının 4.sınıftaki öğrencilerden daha fazla olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA

Araştırmanın birinci denencesini test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis testi sonuçları öğrencilerin sınıf düzeylerine göre dil sorunları alt boyutunun puan ortalamalarının anlamlı şekilde farklılaştığını göstermiştir. Bu sonuçlara göre öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça dil sorunlarının azaldığı bulunmuştur. Ayrıca, yapılan Mann Whitney U-testi sonuçları 1.sınıf ile 2. sınıf öğrencilerin dil sorunlarının 3. sınıf ile 4.sınıf öğrencilerden daha fazla olduğu göstermiştir.

Alanyazın incelendiğinde, dil becerilerindeki yetersizliğin öğrencilerin dersi kavramaları, takip etmeleri, not etmeleri, okuma ve yazılı ödevleri ve sınavları bitirebilme ve düşündüklerini sözel olacak şekilde ifade edebilmeleri okulda soru sorma yeteneklerinin azalmasına ve akademik başarılarının düşmesine neden olduğu belirtilmiştir (Allaberdiyev, 2007; Can, 1996; Kılıçlar, Sarı ve Seçilmiş, 2012). Yabancı dil öğrenme, uzun süre yorucu bir çalışma, güçlü dil yeteneği ve dil öğrenilen kültür hakkında geniş bir bilgi gerektirdiğini göstermektedir (Takahashi, 1989).

Araştırmalarda öğrencilerin yabancı kolej ve üniversitelerde başarılı olmaları için girdikleri yabancı dil sınavlarından (TOEFL) minimum puanı elde etmek, bu gibi yabancı dil sınavları okuma becerilerinde olduğu gibi sözlü anlama ve iletişim becerilerinin doğru bir ölçütü olmadığı belirtilmektedir (Pedersen, 1991). Yabancı öğrencilerin karşılaştıkları en önemli sorunlardan biri olarak dil öğrenmedeki yetersizliklerle karşılaşmaktadır. Türkiye'deki yabancı öğrencilerin dil öğrenme sorunları sadece Türkçede değil, yabancı dille eğitim verilen bölümlerde İngilizcede de ortaya çıkabilmektedir (Coşkun, 2014). Bu araştırma bulgusunun, çalışmanın bulgusunu destekler nitelikte olduğu söylenebilir. Çünkü bizim çalışmamızda da üniversite eğitimine yeni başlayan 1.sınıf ve 2. sınıf öğrencilerinin 3.ve 3.sınıf öğrencilerine göre daha fazla dil sorunu yaşadıkları belirtilmektedir.

Araştırmanın ikinci denencesini test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonuçlarına göre öğrencilerin sınıf düzeylerine göre Sosyo-Kültürel Sorunlar alt boyutu puan ortalamalarının anlamlı şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Ayrıca yapılan Mann Whitney U-testi sonuçları 1.sınıf ile 2.sınıf, 1.sınıf ile 3.sınıf, 1.sınıf ile 4.sınıf arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sıra

ortalamaları dikkate alındığında 1.sınıftaki öğrencilerin Sosyo-Kültürel Sorunlarının 2.sınıf, 3.sınıf ve 4.sınıflardaki öğrencilerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Alanyazındaki çeşitli araştırmalarda, uluslararası öğrencilerin özellikle ilk yıllarda ailelerinden ve alıştıkları çevrelerinden ayrılarak çeşitli ülkelere ve yeni çevrelere uyum sağlama, farklı bireylerin değer yargıları ile karşılaşarak adapte olmakta zorluk yaşama, değişik sosyokültürel değerlerle karşı karşıya kaldıklarında çeşitli sorunlar yaşadıkları ifade edilmektedir (Allaberdiyev , 2007; Ercan, 2001; Huxur vd., 1996; Mori, 2000; Sandhu, 1994; Perrucci ve Hu, 1995; Özbay, 1996; Yang, 2006). Araştırma bulgumuz, üst sınıftaki öğrencilerin daha az sosyo-kültürel sorunlar yaşadığı yönündedir. Bu sonuca göre, üst sınıf öğrencilerin zaman içinde dil becerilerinin artması, çeşitli etkinliklere katılımları ve kendi ülkeleri ve ev sahibi öğrenciler ile ilişkilerinin artması ve yakın arkadaşlık gurupları oluşturmalarının sorunlarının azalmasında ve kültürleşme süreçlerini kolaylaştırılmasına önemli rol oynadığı düşünülmektedir. Ayrıca, üst sınıf öğrencilerinin sosyal etkinliklere katılımlarında yabancı dil yeterliliklerinin zaman içinde artmasının etkili olduğu da düşünülmektedir.

Araştırmanın üçüncü denencesini tet etmek amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi sonucuna göre, öğrencilerin sınıf düzeylerine göre Mali Sorunları alt boyutundan elde edilen puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Alanyazında bu araştırma sonucundan farklı olarak Deressa ve Beavers'ın (1988) araştırmalarında uluslararası öğrencilerin yaşadıkları en önemli sorunun maddi nitelikte olduğu belirtilmiştir. Onlara göre mali sıkıntılar uluslararası öğrencilerde krize yol açabilir. Yine benzer çalışmalarda uluslararası öğrencilerin yoğun bir şekilde ekonomik yönden sorunlarla karşı karşıya kaldıkları ifade edilmektedir (Lee, Koeske ve Sales, 2004). Bizim çalışma bulgumuzun literatür tarafından desteklenmediği görülmektedir. Bu durum araştırmaya katılan öğrenci grubunun ailelerinden yeterince maddi destek aldıklarından dolayı maddi sorun yaşamadığı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmanın dördüncü denencesini test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonucuna göre, öğrencilerin sınıf düzeylerine göre Oryantasyon Sorunları alt boyutu puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Ayrıca, yapılan Mann Whitney-U testi sonuçlarına göre 1.sınıf ile 2.sınıf, 1.sınıf ile 4.sınıf, 2.sınıf ile 4.sınıf, 3.sınıf ile 4.sınıf arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında 1. sınıf öğrencileri en yüksek sıra ortalaması ve 4. sınıf öğrencileri en az sıra ortalamasına sahip oldukları görülmektedir. Alanyazında, uluslararası öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversiteyi yeterince tanıyamama, üniversitelerdeki öğrencilere yönelik düzenlenen oryantasyon uygulamalarının nitelik olarak yetersiz oluşu ve bunların sonucu olarak da öğrencilerin uyum sorunu yaşadığı (Özbay, 1996), uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları en önemli sorunların, okula yerleştirme ve yeni eğitim sistemine uyum sağlama sorunları olduğu (Church, 1982 ; Kılıçlar, Sarı ve Seçilmiş, 2012) belirtilmektedir. Bu bağlamda değerlendirildiğinde uluslararası öğrencilere yönelik düzenlenen tanıtım toplantıları ve etkinliklere katılımlarının sağlanmasının dil yeterliliklerinin artmasına ve doğal olarak da zaman içinde oryantasyon sorunlarının azalmasına neden olabileceği varsayılmaktadır.

Araştırmanın beşinci denencesini test etmek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H-Testi sonucuna göre, öğrencilerin sınıf düzeylerine göre Kişisel Sorunları alt boyutu puan ortalamalarının anlamlı şekilde farklılaştığı bulunmuştur. Ayrıca, yapılan Mann Whitney U-testi sonuçları 1, 2 ve 3.sınıf öğrencilerin kişisel sorunlarının 4.sınıf öğrencilerden daha fazla olduğu göstermiştir. Yiğit (2012)'in araştırmasında yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin sınıf düzeyine göre temel psikolojik ihtiyaçlarından yeterlik ihtiyacının sınıflar bakımından anlamlı farklılık gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Yapılan analiz sonucunda 2.sınıfta olanlar ile 3.sınıfta olanlar arasında 3.sınıflar lehine ve 3.sınıfta olanlar ile 4. sınıfta olanlar arasında ise 3.sınıflar lehine anlamlı düzeyde fark olduğu ortaya çıkmıştır. Bu araştırma bulgusunda da görüldüğü gibi öğrencilerde kişisel sorunlarının sınıf düzeyi yükseldikçe azalma gördüğü anlaşılmamıştır. Bu durum gerçekte kişisel sorunların azaldığı değil, öğrencilerin sınıf düzeyleri yükseldikçe kişisel sorunlarla baş edebilme becerilerinin arttığı şeklinde ifade edilebilir. Alanyazında aynı ülkede üniversiteye yeni başlayan öğrencilere göre uluslararası öğrencilerin daha fazla kişisel

sorun yaşadıklarına işaret edilmektedir (Mori, 2000; Kılıçlar, Sarı ve Seçilmiş, 2012). Buna rağmen bu öğrencilerin üniversitelerin Öğrenci Danışmanlık Birimleri tarafından sağlanan profesyonel danışmanlık hizmetlerini kullanmadıkları görülmektedir (Skinner, 2010).

Ayrıca, bu çalışmada, üst sınıf öğrencilerin zaman içinde dil becerilerinin artması ve üniversite tarafından hazırlanan farklı etkinliklere katılımları ve sosyal desteklerden daha etkin bir şekilde yararlanmaları ve yakın arkadaş çevresi oluşturdukları için alt sınıf öğrencilere göre daha az kişisel sorun yaşadıkları düşünülmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Ondokuz Mayıs Üniversitesi'ndeki "Yabancı uyruklu öğrencilerin sınıf düzeyine göre yaşadıkları sorunlar" incelenmiştir. Sınıf düzeylerine göre, "Uyum Sorunları Ölçeği"nin alt boyutlarından Dil sorunları, Sosyo-kültürel sorunlar, Oryantasyon sorunları, Kişisel sorunlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken, Mali sorunlar alt boyutu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır. Çalışmanın sonuçları ışığında aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. Üniversiteye yeni başlayan uluslararası öğrencilerin dil problemi yaşamalarını önlemek ve Türkçeyi öğrenmelerini pekiştirmek amacıyla kitap okuma alışkanlığı kazandırmaya yönelik olarak öğrencilerin bir kitap kulübü adı altında toplanarak çeşitli seviyelerde kitapları okumaları önerilebilir.
2. Üniversiteye yeni başlayan uluslararası öğrencilerin sosyo-kültürel sorunlarını önlemeye yönelik nitelik ve nicelik olarak sosyo kültürel uygulamalar artırılabilir.
3. Uluslararası öğrencilere yönelik oryantasyon çalışmalarına yardımcı olacağı düşünülerek öğrencileri bilgilendirmeye yönelik gazetelerin çıkarılması önerilebilir.
4. Uluslararası öğrencilerin kişisel sorunlarına ilişkin üniversitenin öğrenci danışmanlık biriminden faydalanabilmesi için teşvik edilmeleri,

Çalışmadan elde edilen bu sonuçlar ışığında bu alandaki araştırmacılar için aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. Uluslararası öğrencilerin psiko-sosyal sorunlarına yönelik kültürel danışmanlığın etkililiğinin değerlendirilmesi amacıyla psikolojik danışma uygulamalarının yapılması,
2. Uluslararası öğrencilere yönelik online danışmanlık hizmetlerine başlanılmasının uluslararası öğrenciler için yararlı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Allaberdiev, P. (2007). Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye'ye yükseköğrenim görmeye gelen öğrencilerin uyum düzeylerinin incelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Berry, J. W. (1992). Acculturation and adaptation in a New Society. *International Migration*, 30, 69-85.
- Can, N. (1996). Türkiye'de yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sorunları ve örgütsel yapı. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7, 503-512.
- Church, A. T. (1982). Sojourner adjustment. *Psychological Bulletin*, 91, 54-572.
- Coşkun, E. (2014). Türk üniversitelerinde yabancı öğrenciler ve sorunları. *Yükseköğretim Sistemine Bakışımı, Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi Yayınları*, 473-494.
- Derman, S. (2010). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye türkçesi öğreniminde karşılaştıkları sorunlar. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 29, 227-247.
- Dreher, A., & Poutvaara, P. (2010). Foreign students and migration to the United States. *World Development*, 39, 1294-1307.
- Deressa, B., & Beavers, I. (1988). Needs assessment of international students in a college of home economics. *Educational Research Quarterly*, 12(2),51-56.

- Ercan, L. (2001). Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerine ait sorunların bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21,165-173.
- Ginter, E. J., & Glouser, A. (1997). *A developmental life skills model: a comprehensive approach for students*. Presentation made at the 22nd Annual University System of Georgia's Learning Support/Developmental Studies Conference. Augusta, Georgia.
- Huxur, G. Mansfield, E. Nnazor, R. Schuetze, H., & Segawa, M. (1996). *Faculty of education University of British Columbia. U.S. department of education office of educational research and improvement. Educational Resources Information, CSSHE Professional File, Number 15. U.S.*
- Kılıçlar, A., Sarı, Yaşar., & Seçilmiş, C.(2012). Türk dünyasından gelen öğrencilerin yaşadıkları sorunların akademik başarılarına etkisi: turizm öğrencileri örneği. *Biliş-Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 61, 157-172 .
- Kıroğlu, K. Kesten, A., & Elma, C. (2010). Türkiye'de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyo-kültürel ve ekonomik sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Lee, J. S., Koeske, G. F., & Sales, E (2004). Social support suffering of acculturative stress: a study of mental health symptoms among korean international students. school of social work. *International Journal of Intercultural Relations*, 28, 399-414.
- Lin, J. G., & Yi, J. K. (1997). Asian international student's adjustment: Issues and program suggestions. *College Student Journal*, 31(4), 473-479.
- Mori, S. (2000). Addressing the mental health concerns of international students. *Journal of Counseling and Development*, 78(2),137-143.
- Özbay, Y. (1996). *Üniversite öğrencilerinin problemlerini taramaya yönelik bir araç geliştirme ön çalışması*. III Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi, Çukurova Üniversitesi, Adana,226-236.
- Özçetin, S.(2013). Yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özkan, G., & Acar Güvendir, M. (2015). Uluslararası öğrencilerin yaşam durumları: Kırklareli ve Takya Üniversiteleri Örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 174-190.
- Sertbaş, G., Çuhadar, D., ve Demirli, F. (2004). Gaziantep Üniversitesi sağlık yüksekokulu hemşirelik bölümü öğrencilerinde aile ve arkadaşlardan algılanan sosyal destek ile anksiyete düzeyi arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Hemşirelik Forumu Dergisi*, 42-48.
- Skinner, B. (2010). Online discussion: can it help international students ease into British University Life? *Journal of Studies in International Education*, 14(4),335-354.
- Sadhu, D. S., & Asrabadi, B. R. (1994). Developmental of and acculturative stress scale for international students: preliminary findings. *Psychological Reports*, 75, 435-448.
- Pedersen, P. B. (1991). Counseling international students. *Counseling Psychologist*, 19, 10-58.
- Perrucci, R. & Hu, H. (1995). Satisfaction with social and education experiences among international graduate students. *Research in Higher Education*, 36(4),491 -508.
- Takahashi, Y. (1989). Suicidal asian patients: recommendations for treatment. suicide and life. *Threatening Behavior*, 19, 305- 313.
- Traş, Z.ve Güngör, H. C. (2011). Avrupa ülkelerinden gelen Türk asıllı üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve sosyal bağlılıkları üzerine nitel bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25, 263-271.
- Yang, H. (2006). *Understanding experiences of being a Chinese overseas student in the united kingdom: learning, culture and identity*. in "ways of knowledge and doing". Student Conference, University of Birmingham.

- Yiğit, R. (2012). Konya ilinde öğrenim gören yabancı uyruklu üniversite öğrencilerinin temel psikolojik ihtiyaçlarının bir kısım değişkenler bakımından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 317-326.
- Zhang, J., & Goodson, P. (2011). Acculturation and psychosocial adjustment of chinees international students: examining mediation and moderation effects. *International Journal of Intercultural Relations*, 35(5), 614-627.
- Wu, H.P., Garza, E.ve Guzman, N.(2015). International student's challenge and adjustment to college. *Education Research International*, 1-9.
- YÖK (2016). Yabancı uyruklu öğrencilerin uyruklarına göre sayıları, 2014 - 2015. 30.04.2016 tarihinde <https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretimIstatistikleri> adresinden erişildi.
- OMÜ (2016). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Uluslararası İlişkileri Birimi. 30.04.2016 tarihinde <http://uib.omu.edu.tr> adresinden erişildi.

The problems of international students in Ondokuz Mayıs University according to their grade levels

Hatice KUMCAĞIZ^v, Rahim DADASHZADEH^{vi}, Kamil ALAKUŞ^{vii}

Rapid changes have been observed in education just as in other areas in the globalizing world. The concept of common market that has emerged in all areas as a result of this change stands out in the field of education. The movement of foreign students constitutes a major pillar of the education market (Kıroğlu, Kesten and Elma, 2010). As an outcome of this process, students have difficulty in adjustment in destination countries.

Adaptation is defined as the degree to which individuals establish and maintain relations with themselves and the environment. Such personalities as self-confidence, self-awareness, emotional aspect and the ability to set positive interpersonal interaction are referred to as personal adjustment; healthy familial relationships, high social skills and the ability to reconcile needs and desires with society are called as social adjustment; and the ability to adjust oneself as an individual or group is called psychological adjustment (Kılıçlar, Sarı and Seçilmiş, 2012). In consideration of this understanding, it seems a possible case that foreign students have problems of psychological adjustment.

With its 1385 international students, Ondokuz Mayıs University is among Turkish universities that are most preferred by international students. Increasing number of international students as a result of the development of the university suggests the need to examine socio-cultural, economic, orientation and personal problems of students with reference to adjustment difficulty. Although a set of activities have been organized for international students, the literature search yielded no published studies on what problems foreign students studying at Ondokuz Mayıs University that has been highly favored by international students in recent years. Thus, the present study is believed to be important in this regard and shed light on further studies. The main question of the study is whether problems of international students at Ondokuz Mayıs University show any significant difference by grade level.

The aim of the present research is to identify problems faced by international students studying at Ondokuz Mayıs University based on their grade level. Random sampling method was used in the study. It was conducted with 112 students studying in different faculties and schools of Ondokuz Mayıs University. Institution's approval was first taken for the implementation of data collection tools. After foreign students who were accessed through visits to various faculties and schools were provided with necessary information, data was collected via one-to-one interviews made with foreign students who gave verbal consent were voluntary to participate in research. Data collection tools were filled under the supervision of the researchers in order to prevent missing or incorrect filling. The filling time of the data collection tools was between about 25-30 minutes. To determine problems of international student, the study used "the Adaptation Problems Scale" which was developed made by Kılıçlar, Sarı and Seçilmiş (2012) based on "Michigan International Student Problems Inventory" (Porter 1962, 1977). Normality of the distribution of data was assessed by the Kolmogorov-Smirnov test and data did not show a homogeneous distribution ($p < 0.05$). Non-parametric tests were used for the statistical analysis of data. For the analysis of data, descriptive statistical tests and the Kruskal-Wallis H test were used. In the statistical evaluation, an error level of 0.5 was taken into consideration.

---

^v Ondokuz Mayıs University, haticek@omu.edu.tr

^{vi} Ondokuz Mayıs University, rahim-dadashzadeh@yahoo.com

^{vii} Ondokuz Mayıs University, kamilal@omu.edu.tr

As a result of the analysis, students' mean scores in the Language Subscale of the Adaptation Problems Scale were significantly different based on grade levels [$\chi^2 (3) = 78.618$; $p = 0.000$; $p < 0.01$]. Considering the mean rank of groups, the first year students had the highest mean rank concerning the language problems, which was followed by the second-, third-, and fourth-year students, respectively. There was a statistically significant difference, based on grade levels, between students' mean scores in the Socio-Cultural Problems Subscale [$\chi^2 (3) = 28.152$; $p < 0.01$]. Considering the mean rank of groups, the first year students had the highest mean rank concerning the socio-cultural problems, which was again followed by the second-, third-, and fourth-year students, respectively. There was no statistically significant difference between students' mean scores in the Financial Problems Subscale ($p > 0.05$). On the other hand, students' mean scores in the Orientation Subscale yielded a statistically significant difference based on grade levels [$\chi^2 (3) = 32.059$; $p < 0.01$]. Considering the mean rank of groups, the highest mean rank concerning the orientation problems was of the first-year students, who were similarly followed by the second-, third-, and fourth-year students, respectively. There was also a statistically significant difference between students' mean scores in the Personal Problems Subscale based on grade levels [$\chi^2 (3) = 71.725$; $p < 0.01$]. Considering the mean rank of groups, the highest mean rank concerning the personal problems was of the first-year students, who were again followed by the second-, third-, and fourth-year students, respectively.

According to the research results, it seems that the first- and second-year students have difficulties and problems in understanding the language, whereas language skills of the third- and fourth-year students have improved over time. The results indicate that socio-cultural problems of international students show a marked decline as the grade level increases. It can be explained by increased participation in social activities along with developing language skills. It seems safe to say that participation of international students in introductory meetings and academic activities as well as their developing language proficiency throughout university education help them to decrease their adaptation problems in time. It seems likely that upper-grade students experience less personal problems than lower-grade students since the former have improved their language proficiency, have been more engaged in academic and social activities, have created a close circle of friends, and have more effectively utilized social supports.

Based on the study results, the following suggestions can be made:

1. Books clubs can be started in order to reduce language problems of lower grade students and to support the teaching Turkish as a foreign language; and students can be encouraged to read stories and novels at different levels and discuss these books.
2. International students can also be encouraged to seek help from the university counselling service concerning their personal problems. Activities that prioritize cultural counseling as well as online consulting services are believed to be useful for international students.

Keywords: *International students, Grade level, Adaptation, Adaptation problem*